

חינוך בפרשה- פרשת פקודי

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ', מרצה באחיה

בואו חשבון

פרשתנו קרויה פְּקוּדֵי, ע"ש החישובים והחשבונות. עם ישראל תורמים להקמת המשכן בלהט, עושי המלאכה מסורים לביצוע, ומשה מקיים 'רגע חושבים' ועורך חשבון, כמה זהב... כסף... נחושת... כך מתנהלים בעסק מצליח.

מוסד חינוכי פועל 'סביב לשעון' למען התלמידים. שיעורים והספקים, חזרות ומבחנים, מבצעים ונסיעות. מארחים ומתארחים. ימי שיא מיוחדים וימי תפילה. פעילויות חינוכיות. רק סיימו רישום לקליטת כיתה חדשה - ומיד עוסקים ברישום המסיימים למסגרות המשך. זרימה בלתי פוסקת של עשייה ופעילות. ובתוך כל זה **חובה לעצור** (תוך כדי נסיעה מהירה...) **ולערוך חשבון**. חשבון נפש מוסדי. על המנהל לעיין היטב, ולגלות אילו הם נקודות החזקה, אותן ימנף ויגביר. היכן נקודת התורפה, וכיצד יטפל בהן. גם מחנכי ומלמדי הכיתות יערכו לעצמם 'ספירת מלאי', הערכת כל תלמיד, בקרת מערכת השיעורים ותכנית הלמידה. ימצאו את 'הרווחים' ויעיינו איך לצמצם 'גירעונות'. פרשת פְּקוּדֵי, פרשת החשבונאות, מזכירה לנו, בשלהי החורף, לערוך לנו חשבון. לא להתגלגל ולהתאמץ בניוטרל...

סטטיסטיקה

הפנמתי תובנה ניהולית מאיש משכיל. בכל חברה גדולה ישנם 'תפקידי מפתח' רבים. לדוגמא, בחברת 'קוקה קולה' יש אחראים על הייצור ועל בקרת האיכות, על שינוע ועל מכירות, על כספים ועל פרסום. כולם חשובים! עובדי התפעול חשובים, ואף מנהלי החשבונות, כמו גם המכונאים, נהגים ועוד. **כולם** חשובים להתפתחות הכוללת במערכת הענפה! ברם, בין אלפי העובדים יש אדם שתפקידו **מכרעת** למען הצלחת החברה - והוא **הסטטיסטיקאי**. הוא עוסק באיסוף, עיבוד וניתוח נתוני השטח. הרי ב'קוקה קולה' מייצרים מגוון מוצרים. שתיה רגילה ושתיה 'דיאט'. עשרות טעמים. בירות ומיצים. בקבוקים גדולים וקטנים, ואף פחיות. המכונאות מייצרות. משווקים ומוכרים. הסטטיסטיקאי לומד וחוקר באיזו עונה בשנה יש ביקוש ל'ספרייט', והיכן רוכשים 'דיאט'. באילו מגזרים נשווק בירה, ומתי בשנה יש צורך במסע פרסום, עם או בלי 'מבצע'. מהם הבדלי הצריכה בין המגזרים השונים

בארץ. כאשר מנתחים את המצב ואת הנתונים - עובדים נכון. מתאמצים בעיתוי ובאזור הראויים. כך יהיו מינימום 'החזרות' ועודפים, יפיקו כמויות ייצור מותאמים לצריכה, יצמצמו בבילאי, ובכך רווחי החברה הכלכלית נוסקים...

מקובל להעניק במחצית שנת לימודים 'גליון הערכה' לתלמידים. יש תומכים ויש מתנגדים. המתנגדים חולקים על הדרך ועל הצורה, אך מסכימים שחשוב להעריך את המצב ולחשב נתונים. לא בשביל ה'עבר' כמו למען ה'עתיד'. יש לקיים הערכת מצב לגבי התלמידים, בפרוטרוט, בשיבה רבת משתתפים, בשאיפה להגיע לפתרונות ולא רק לדשדש בבעיות. שלהי החורף הוא גם זמן שמנהל ישמש 'סטטיסטיקאי' ויעריך את תפקוד הצוות. באילו כיתות רואים התקדמות יפה בלימודים - מתוך אקלים נעים ובונה. מהי רמת שביעות רצון ההורים - באיזו כיתות ומאילו חברי צוות. מי ה'עובדים המצטיינים' הראויים להערכה ואולי לקידום. 'ומכלל הן אתה שומע לאו'... על איזה מלמד רבו התלונות... באיזו כיתה יש עזיבה... מי מתנער מהשקעה קולקטיבית... מי מתנהל ברוגזה... חושבים על העתיד...

כאשר הסטטיסטיקאי נְשָׁבַךְ חושף פינות רעועות וקצוות הדורשות חיזוק, יש לפתוח את הנושא ולשוחח, לשתף במחשבות ולצפות לשינוי. חשוב לסכם ולערוך מסמך כתוב, ובכך למזער את הטענה 'מעולם לא אמרו לי...', התגוננות שנשמעת באופן קבוע כשאר מקיימים 'בדק בית'. מזמינים הורים ודנים עם מלמדים. עובדים נכון.

במדרש רבה בתחילת פרשתנו נאמר, כי אמנם היה משה רבינו 'מנהל יחיד', אך כאשר ערך חשבונאות היה משתף אחרים עמו. 'אַלֶּה פְּקוּדֵי הַפְּשָׁן... אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה' לא נאמר, אלא 'אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה'. ואמרו חז"ל 'אף על פי שהיה משה גזבר לעצמו, הוא קורא לאחרים ומחשב על ידיהם'. מחנך אינו יכול להחליט ולהסיק מסקנת לבדו. עליו לשתף את המנהל ולהתייעץ. המנהל הוא אמנם 'גזבר לעצמו', אך ישתף אף הוא את הממונים עליו כאשר מנתח ובוחן סטטיסטיקות ובוחן פעולות ליעול. אלה פקודי. חייבים לערוך חשבונות, וחייבים לערוך אותם נכון.

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ

123ymm@gmail.com